

GAZETA NARODOWA Y OBCA

Sine ira & studio, quorum causas procul habeo.

C. TACIT.

Z WARSZAWY W SOBOTĘ DNIA 21. STYCZNIA ROKU 1792.

Sesja Seymowa d. 17. Stycznia. P. Marzałek feymowy: Obchod uroczystości dnia dzisiejszego tym milszym się wystawia dla czułości serca polaka, gdy mu podaje pamiątkę: że ten, który miał narod cały zbawić, pierwsze w dniu tym odebrał na ziemi polskiej światło. Jeżeli wszelkie narody pamiątki pierwszych utworzycielów swoich z uczczeniem obchodzą, tym silniejszy ma Polska do tego powody, aby błogostawiała tym momentom, w których zwróciwszy się ku nam litościwe nieba, ciebie miłościwy PANIE do tronu przeznaczyły. Wzięty z pośrodka równości, z łona matki, której oycem stać się miałeś, osiągnąłeś skutku troskliwości twojej, gdy mądrością swoją rozkrzewiwszy światło nauk, pokonawszy wszelkie do doskonałego rządu przeszkody, wciśnione weni ciągiem czasów zdrożności zatrząść zdołałeś, do dawney przywracać narod swoj świetności i znaczenia. Odbierałś od narodu miłością twoją przejętego oświadczenia wdzięczności, odbieray i od nas feymujących te czucia serc rozrzuconych, których żadne usta wytłumaczyć nie zdołają. Lubo zaś nie jestem od kolegów zapewniony, aby powłóczney jednomyślności projekt o sądzie trybunałskim kor: dosięgał, przecież ośmielam się go podnieść, azaliż na uczczenie obchodu dzisiejszego w prawo zamieniony nie zostanie.

P. Potocki Marzałek W. Lit: Uroczystość dnia dzisiejszego, cóż wystawia senatowi Polskiemu, którego imieniem głos mój podnoszę? Oto wschód życia W. K. Mci oyczyźnie poświęconego. Twoje czyny Najjaś: PANIE! w prywatnym i publicznym względzie wymownie do nas od mowcy Rzymskiego mówią: *non nobis nati sumus*. Po zagruntowanym oyczyzny szczęściu ustawą rządu wolnego i trwałego, modły nasze za pomyślność panowania W. K. Mci, przemieniamy w dzięki, życzenia w radośne okrzyki, nadzieje w pewne zaufanie. Niech cię najjaśniejszy PANIE potwarz samowładczą nazywa; my cię oycem i głową narodu czcić będziemy; niech władzę twą wykonawczą, monarchią mieni; my składać rzeczpospolitey nie przestaniemy; niech cię nakoniec głosi niebepiecznym; my kochanym całemu światu dowiedziem. Jedno pozostaje życzenie, tym pewniejszy, że od twej KRÓLU woli zawisło. Trway miłościwy PANIE w przedsięwzięciu; a zmiany pomyślnych losów z oyczyzną nie doznasz.

Xże Marzałek konf: Lit: Każdy dzień, który lub zaręcza szczęśliwość oyczyzny, lub ją gotuje, powinien być ręką wdzięczności w sercach obywatelskich wyryty. I dla tego, chwile, które na świat wydały nie tylko wielkich królów, ale i znakomitych obywateli, ze czcią od dalekiej nawet potomności wspominane bywają. — Rzadkim przykładem dzień urodzin W. K. Mci

w obydwóch tych umieszczonym być powinien rządach. W ten czas, kiedyś pierwsze zaczynał krajowi swojemu usługi; winiszowano Polszcze, że się w niey taki urodził obywatel, który i umiał jej służyć, i stać się dla innych współ-ziomków gorliwości wzorem. Kiedy później narod wolny uwieńczył skronie jego koroną; obrządek partykularny zmienił się w uroczysty hołd wierności i poszanowania. — Winiszowaliśmy W. K. Mci corocznie, iż się urodził na to, abyś kochającemu go panował narodowi. Winiszowaliśmy sobie: że mamy króla, pełnego dobrych chęci: aleśmy ubolewali, że tym chęciom losy zawistne ustawiczne stawiały zapory. — Życ cnotliwie od człowieka zawisło, pomyślność w mocy przeznaczenia zostaje, i dla tego życie ludzkie staje się godnym zazdrości lub politowania, podług zdarzeń, które jego przeplatają pasmo. — W. K. Mość miałeś szczęście urodzić się z przymiotami dobrego obywatela i dobrego króla; aleś miał nieszczęście urodzić się w oyczyźnie prawie obumarłej, której przyszłość zdawała się już tylko wystawiać mogiłę nadziei i imienia Polaków. — Alić szczęściem jest kres wszystkiemu przeznaczony; wszechmocna Opatrzności ręka, zdawała się na to pograć naród Polski, aby go wydobywszy z przepaści, w przeszłych klęskach zostawić przestrożę do unikania onych na przyszłość. — Świetniejszym niż kiedykolwiek blaskiem jaśnieje dzień dzisiejszy, i pewnie W. K. Mci serce nigdy nie czuło żywiej powiniszowania rocznicy urodzin, jak gdy w niey winiszujem W. K. Mci odrodzenia się narodu, rządu, siły, i dawney sławy imienia Polaków. — Narod Litewski, dzielący z prowincjami kor: i oycowską W. K. Mci opiekę, i z jej skutków radość, podwojoną ją czuje w teraźniejszej uroczystości, gdy ta światu przypomina, że się na Litewskiej zrodził ziemi; że ta ziemia, niegdyś siedlisko i własność krwie Jagiellońskiej, jej potomka, a w rzedzie wielkich królów pierwszego była kolebką. — Równie wierni W. K. Mci, jak przodkowie nasi byli przodkom jego, niesiem do tronu serca zjednoczone miłością króla i oyczyzny; w której pomyślności gdy już własną W. K. Mość znaydujesz, nie nam życzyć nie zostaje, tylko byś żyjąc w najdłuższe lata, jako król ustaloną sławę narodu, jako twórcy, owoc dojrzały prac, jako dobry ojciec, szczęście dzieci swoich oglądał. — *Dii tibi dent annos à te nam cetera fumes*. — Najjaś: PANIE! zaczynasz W. K. Mość rok nowy wieku swojego; my w nim kończym ostatni urzędowania naszego; i przez wdzięczność więc dla W. K. Mci, i przez powinność należy nam zwiększać usiłowania do ukończenia tak długą pracę tworzonego dzieła. — Już się miłość: PANIE wyrównał w sławie Kazimierza wielkiego, on bowiem śmiał pierwszy dać prawo pisanie Polakom, W. K. Mości staraniem

rzucane są fundamenta stałej formy rządu, i porządnym ogniwem połączone władz rządowych części. Akt unii środka w obu narodach Zygmunta Augusta uwieczniający pamięć, w dogodniejszy sposób dla obu narodów przez przez W.K. Mośc został ustalony. — Zostaje jeszcze oświeconym doświadczeniem poprawić ustawę wymiaru sprawiedliwości, która unieśmiertelniła Stefana Batorego.....

Nastąpiło ucałowanie ręki J. K. Mci przez senat, ministerium, posłów, i plenipotentów mieyskich, porządkiem wojewodztw przywoływanych.

Król Jmć mówił w tej ośnowie: Dziękowałem wam ukochani wespół-obywatele, gdyście mnie wezwali do tego mieysca, w którym nie to upatrywałem za najwyższe dobro, żeście mnie obdarzyli najwyższym w wolnym narodzie dostojenstwem, ale żeście mi dali sposobność okazania najłatwiej chęci moich ku dobru i uszczęśliwieniu waszemu dążących. Dziś już sześćdziesiątletni ociec, dziękuję wam ukochane dzieci, żeście mi dzielnie pomogli na teraźniejszym seymie, abym was uszczęśliwił; abym imię narodu, przez tyle wieków zamknięte, do dawnej przywrócił świetności. Lecz im bardziej radością widzę się być przejętym, tym goręcej żądać mi należy, aby te początki, do zamierzonego końca doszły doskonale; bo jeżeli koniec początkowi nie odpowie, tak będzie, jakbyśmy nic nie zrobili. Wszakże jedność tylko i gorliwa oyczyzny miłość to skutkowała, co widzimy dotąd; a gdyby strzeż Boże! kakol niezgody, lub rozdwojenia miał znaleźć mieysce, tym żałośniejsza byłaby utrata tego żniwa, które już w dojrzałości prawie widzimy. Chociaż postawiliśmy na nogach wojsko prawie cudem, lecz jeszcze nie jest tak opatrzone, aby trwać mogło bez zaradzenia koniecznym potrzebom; poczyniliśmy także wiele rozrządzeń, ale dotąd może nas jeszcze kto zapytać *quid regnum sine justitia?* Dopoki jest czas, trzeba upewnienia sprawiedliwości, zwłaszcza, gdy to w ręku waszych zostaje. Day Boże! aby ten dzień, który przychylnie usta nazwać raczyły szczęśliwym, stał się dopełnieniem waszego szczęścia, a moich życzeń. Dla czego niezostaje mi, tylko najgorętsze do Pana Zastepow zasylać modły, aby was duchem jedności w postępowaniu waszym zasilął; aby dzień dzisiejszy, którego po sześćdziesiątletnim biegu życia swojego król doczekał się, był zaszczycony tym hasłem, iż w nim uyrzał naród swój rządym, silnym i sprawiedliwym zawarowaną mającym.

Czyta P. sekretarz projekt o sądzie trybunałskim koron: na który, gdy zapytaie się P. marszałek seym: o zgodę, zachodzi opozycja.

P. Dhułki Lubelski: dostrzegając odmianę uczyrioną w projekcie, nie zgadza się na ustanowienie 13. osob kompletu, do spraw kryminalnych, ale z powodu, że większe jest znaczenie życia obywatelskiego, niżeli majątku, żąda: aby podług opisu pierwiastkowego projektu, obiedwie izby na sądzenie sprawy kryminalnej łączyły się.

P. Zagorcki Wołyński: z mocy instrukcyi swojej żąda podziału trybunału małopolskiego na dwie repartyce, to jest: aby jedna kadencya sądziła się w Lublinie dla województw Krakowskiego Sandomierskiego, Lubelskiego, Podlaskiego, aż po ziemię Chełmską, a druga w Łucku dla województw Wołyńskiego, Podolskiego, Bracławskiego, i Kijowskiego.

Xże Czetwertyński kasztelan Przemyński: Na dniu wczorajszym w głosie moim ostrzegłem was N. S. że

w czasie teraźniejszym, z przyczyny tak małej liczby posłów, w każdym projekcie, który tylko będzie oznaczał dla narodu prawo, turnum wezmę; to dziś powtórzyć winienem tym śmieley, gdy widzę i z samego czasu, i z potrzeby przynaglające mnie do tego pobudki. Jeżeli która ustawa, tedy sprawiedliwości upewnienie, naywięcej naród obchodzić i troskliwym czynić musi: zamiast liczby pięciudzieściat kilku z województw Ruskich reprezentantów, nie widzę, tylko kilku, ktoż dla nich dogodne ośmieli się stanowiąc prawo? tym bardziej, że z przypuszczenia duchownych deputatów mam obawę, aby z czasem z trybunału nie zrobił się konsyfikator, gdyby się do podobieństwa zbliżający, wydarzył kiedy przypadek, żeby wszyscy duchowni tylko zasiedli w trybunale; z tych pobudek oświadczam: że iednomysłności projekt nie dosięgnie.

P. Linowski Krakowski. Zagrożeni nieiednością na czas seymu tego, mamy to za bodziec, do ferc obywatelskich prawo mający, aby się nie dać przeciwnościom i przeszkodom zrażać, aby kończyć dzieło zbawienia oyczyzny i rządu krajowego, pomimo zapowiedzianej w głosie przedemną fyszczanym na wszystko niezgody i nieiednomysłności. Drugi wniosek, iakoby seymować nie można dla małej liczby posłów, innego mnie mam skutku na umyśle tej izby nie sprawi, chyba ten, iż zagrzeie przytomnych w Warszawie posłów, do codziennego sessyi pilnowania. Dzień albowiem dzisiejszy, N. stany, którego cenę ten naylepiej poczuie, kto przeniesie swą uwagę na owe czasy nierządu, w których pierwsze uyrzał światło panujący nam król dzisiejszy, i porówna one z czasem, w którym żyje, z czasem rządu, porządku i niepodległości; dzień ten mówię, nowe nam jeszcze czuć daie dobrodzieystwo, bo nas wyprowadza z błędu. Oto, do ucałowania szanownej twej ręki N. Panie szło ośmdzieściat sześciu posłów, a kilku nastu jeszcze brakowało, którzy w tym dniu solennym czynnej niespodziewając się sessyi pozwolili sobie w izbie tej nie być przytomniemi. Złączone więc razem te obydwie wnioski, dążą raczej do tego N. stany, aby projekt sprawiedliwości, projekt opisania trybunałów, którego naród z niecierpliwością czeka, był spoźniony; aby przed seymikami w prawo zamieniony nie był; lub by go rozelać po województwach nie dość było czasu, a zatym, aby obywatele nie mieli przepisu, iakich sobie deputatów na trybunały obrać mają. Cnoty waszey, N. stany wzywam, i iey z doświadczenia ufam, i śmiało proszę JW. Marszałka, aby na projekt opisu trybunałów dał nam propozycyą *ad turnum*.

P. Pagowski Inflant: nie zgadza się na oddzielenie trybunałów dla każdej prowincyi, ale pragnie, aby ieden tylko dla całego kraju, tak korony, iak litwy był ustanowiony.

P. Hryniewiecki wda Lub: przełożywszy pobudki niedogodności, iakie sprawiłaby żądana repartyca trybunału małopolskiego, uprasza PP. Wołyńskich, aby od wniosku swojego odstąpić raczyli.

P. Marszałek seym: Nie radbym zapewne, aby w dniu dzisiejszym po wynurzeniach nayżyczliwszych z okoliczności obchodu pamiątki urodzin J. K. Mci, ślad rozdwojenia w czynnościach naszych znalazł się, bo wolałbym zapewne o zafolwowanie sessyi upraszać; ale kiedy stawa nam na uwadze okoliczność zbliżających się seymików, przymuszony jestem w dogodzeniu licznym żądaniom podać propozycyą *ad turnum*, którą głoszę:

Czyli projekt o sądzie trybunalskim koronnym dopiero czytany ma być przyjęty, czyli do dalszej poprawy odesłany? ma być przyjęty affirmative. Ma być do dalszej poprawy odesłany, negative.

W głośnym turnowaniu za przyjęciem było wotów affirmative 62. negative 28. W sekretnym znalazło się affirmative 43. na przeciw negative 45.

Sessja solwowana na czwartek.

Sessja sejmowa dnia 19. Stycznia. P. Marszałek sejmowy w zagałeniu swoim przypomniawszy zbliżający się termin sejmikom oznaczony, oraz potrzebę poprzedzenia tak opisu trybunałów, iako i deklaracji względem mieysc sejmikow, i liczby osób do wyboru obywatelów przeznaczonych, podnosi do decyzji projekt o sądzie trybunalskim koronnym z woli większości na ostatniej sessji zaszłej, przez deputacyą konstytucyjną poprawiony.

P. Ossoliński starosta i poseł Droh. imieniem deputacyi konst: oświadcza: że gdy trudno iey było dociec pobudek, dla których na ostatniej sessji projekt organizacyi trybunałów w głośnym wotowaniu przyjęty, a w sekretnym przeciwnie do poprawy odesłany został, domysłem tylko własnym usiłowała wysledzić żądane poprawki; dla czego nie może być zapewnioną, aby tak od niey poprawiony projekt, doszedł iednomyślności lub większością został przyjęty. Z czego gdy wynika dla obywatela troskliwość, aby przez zwłokę ukończenia organizacyi trybunałów, zwłaszcza przy zbliżającej się sejmikow porze, naród w oczekiwaniu pożądaney dla siebie sprawiedliwości zawiedzionym nie został, radzi, aby poprzedniey ieszcze przed ukończeniem organizacyi trybunałów, przeyscie deklaracyi mieysca sejmikow, i liczbę osób do wyboru obywatelów przeznaczonych w sobie obemyłającej, iako szczegulniey wcześnie i koniecznie wiadomości obywatelów potrzebney, przypieśnione zostało, o którey podniesienie i decyzją, iako już na sessjach prowincyi koronnych ugodzoney uprząż. — Żądano poprzedniey decyzji projektu organizacyi trybunałów.

Czyta zatym P. sekretarz projekt o sądzie trybunalskim koronnym: w rozkładzie następujących artykułów: 1. O mieyscach sądów trybunalskich. 2. O liczbie deputatów sąd trybunalski składać mających. 3. O mieyscu, czasie i sposobie wybierania deputatów duchownych i świeckich. 4. O wyborze oficyalistów i sług trybunalskich. 5. O władzy sądu trybunalskiego. 6. O komplecie sądu trybunalskiego. 7. O obowiązkach sędziów i sądu trybunalskiego. 8. Roty przysięgi, deputata, pifarza sądowego, pifarza aktowego, instygatora sądu, i woźnych.

P. Mielżyński starosta Walec: poseł Pozn: Jeżeli zachodzi iednomyślność na projekt przeczytany, ia iey tamować nie będę; ale iako poseł wdztwa Pozn: znam obowiązek, abym stawał przy iego prerogatywie: slyząc wzmiankę w projekcie o kapitule warszawskiej, godzić się na ten wyraz, iako niewłaściwy, z dwóch pobudek nie mogę, raz, że to tylko iest *kollegiata* afiliowana, i dependująca od kapituły Poznańskiej, a powtore, że zatymby położyło ustanowienie dwóch biskupów, i 100. tysięcy więcej wydatku skarbowi pomnożyłoby się; dla czego proszę o poprawę aby zamiast kapituły, napisać *kollegiaty Warszawskiej*.

P. Marszałek sejm: w dogodzeniu troskliwości P. Poznańskiego oświadcza, że tę omyłkę poprawi, a daley, gdy zapytanie się na projekt o zgodę? zachodzi po-

trzykroć iednomyślność. Xże Marszałek konfed: Litt: Y z powodu pierwszeństwa, i z względu powinnego dla prowincyów koronnych, oczekiwała prowincya Litew: przeyscia projektu organizacyi trybunałów dla korony służyć mającego; ten gdy już widzi w prawo zamieniony, tym mocniejszy bierze powód nadziei, że oddzielnie służyć dla niey mający, wolą wadzą upoważnić raczyć, gdy w nim procz geograficznej różnicy, żadna inna nie znajduje się; bo nawet to, co odmiennym czynić miało organizacyą trybunału Litt: iż w koronie miał być ieden na cały trybunał Marszałek, a w Litwie tygodniowo inny prezydent obierany, już porównanym zostało, gdy się podobało koronie przyjąć myśl prowincyi Litewskiej.

Czyta P. Sekretarz projekt wniesiony pod tytułem: *Ordynacya Trybunałów w Wielkim Xięstwie Litewskim*; na który zachodzi zgoda.

P. Zakrzewski Poznański: Kiedy czynność sejmikom na dniu 14. Lutego zgromadzić się mającym w dwóch obiektach jest poruczona, to jest wybor osób na urzędy stałe, jakimi być mają sędziowie ziemianscy i deputaci, i także wybor na urzędy doczesne jakimi są kommissarze graniczni i lustratorowie, a opis generalny rozkładu czynności sejmikowych, jako na wieczystość tylko zaistotowany, dogadzać tey nadzwyczajności nie może, i potrzebuje na ten jeden raz przeistoczenia; dla tego ośmieliłem się ku zaradzeniu temu przypadkowi uformować projekt deklaracyi rozłożenia mieysc, i oznaczenia urzędów do elekcyi na sejmikach koron: w dniu 14. Lutego przypadających, który gdy na sessji prowincjonalney kor: ugodzony został, o podniesienie i decyzją onego upraszam. — Czyta P. Sekretarz projekt ten, pod tytułem: *Deklaracya względem rozporządzenia sejmikow dla prowincyów koron*. — P. Rusłowski Krak: Wyraziwszy niedogodność mieysca na sejmiki w Czełochowie dla powiatu Xiążkiego, i nieukontentowanie obywatelów tegoż powiatu z oznaczonego mieysca na sądy ziemianckie w Lelowie, dopraszał się, aby stosownie do prawa granicznego, do deklaracyi o sądzie ziemianckim, do wygody, potrzeby, i chęci obywatelów, sejmik następny mógł być w Krakowie dla wszystkich powiatów wojewodztwa Krakowskiego. — Na powyższy projekt po poprawkach zachodzi zgoda. — P. Zajączek Podol: przypominając na przedostatniej sessji przy czynieniu relacyi przez P. Ogińskiego Hetm: W. Lit: o kampanientach woyska kor: przełożone rady, aby tak dla zastąpienia w odbywaniu kresów kawaleryi narodowej, jakoli też uniknięcia dezercyi woyskowych na lukach konfystuiących, a ztąd pewney straty dla skarbu, ustanowić nie wielkie korpus kozaków, wnosi stosowny w celu tym projekt, pod tytułem: *Urządzenie korpusu kozakow* — obowiązujący wdztwa Podolskie, Kijowskie, i Brachawskie, aby z każdej wsi i miasteczka ziemianckich, z liczby dymów N. dostawiły na dzień 15. maja jednego człowieka, na koniu dobrym, do dywizyi xcia Jozefa Poniatowskiego, i corocznie fundusz tak na kozaka, jako i konia do kass kommissyów cyw: woysk: dostarczały. — P. Rybiński Kijowski: nayprzód biore ten projekt w deliberacyą, a jako poseł z wdztwa Ruskiego, czynię uwagę: że projekt taki obciąża same trzy tylko wdztwa: jeżeli przez wzgląd aby kawalerya narodowa nuzona przez kresy nie była, to łatwe temu zaradzenie z przykładów zagranicznych, gdzie poczta potrzebę kresów zastępuje. — P. Bernowicz Nowogr: Przełożywszy równą potrzebę deklaracyi, względem porządnego odby-

cia się seymików na dniu 14. lutego w prowincyi Lit. wnosi stołowny do tego projekt, przepisujący, jakim porządkiem elekcyja urzędników wybrać się mianych ma następować? na który po przeczytaniu zachodzi zgoda.

P. Marszałek seym: Wiadomo jest stanom N. że deputacya do urzędu narodu żydowskiego wyznaczona, nie tylko ma w zleceniu czynić onego reformę, ale i pewność sposobu do życia dla niego zabezpieczać; a że najwięcej tegoż narodu mieszka w miastach wolnych, którym reprezentacyjem przekażania przeszkod tamujących wzrost handlu i rękodzieł w składzie tej izby dozwoliliście, zachodzi przeto prośba od tychże miast plenipotentów, z życzeniem X. Kollataia podkancl: kor: iako w teyże deputacyi prezydującego połączona, aby do składu iey *respectively* prowincyi po iednym plenipotentie mieyskim wyznaczono było, dla czego: do składu teyże deputacyi zapraszam z wydziału Sandomirskiego P. Sapalkiego. z wydziału Płockiego P. Łyżkiewicza.

Xże marszałek konfeder: Litt: wzywa P. Fergifa z wydziału Kowieńskiego.

P. Wawrzecki Braław: Zapadło prawo o sędzię pogranicznym, między Kurlandya, a powiatami Litt: stykającemi się, ale mieysca tymże sądom nie wyznaczono, zalecono tylko deputacyi do interesów Kurlandzkich wybranej, aby w tey mierze zniósła się z delegowanymi od Kurlandyi i mieysce oznaczyła, dotąd obywatele Litewscy oczekują z upragnieniem skutku wyroku waszego, dla czego upraszam, aby deputacya Kurlandzka na iutrzejszą sefssyą uczyniła relacyą iaki w tey mierze układ nastąpił?

P. Zakrzewski Poznański przypomina: iż zamierzony wyrokiem stanów czas, na dzień 20. Stycznia expiruje, na którym ukończyć dzieło teyże deputacyi do interesów Kurlandzkich wyznaczonej zalecono zostało. Seffya solwowana na jutro.

Z Nowego Yorku w Ameryce d. 1. Listopada. Odpowiedź P. John Adams prezesa senatu, na mowę Jenerała Washingtona.

„W wyrazach i czynach twoich Panie, widzimy zawsze, też samę cnotę i obywatelstwo, któreś w całym biegu życia twego okazywał. Senat stanów zjednoczonych Amerykańskich, nieśie ci przez usta moje hołd wdzięczności, za prace, starania, i energią, których używałeś w powierzony ci władzy. Ubolewamy, iż gwałtowne Indyanow napaści, przymusiły cię do podniesienia oręża, i przelania krwi braterskiej, ale znamy, iż zwłoka byłaby ten pożar rozszerzyła, i głębiej w kray nasz przeniosła, prędki odpor władzy wykonawczej przytłumił go, w samym zaięciu. Senat stanów zjednoczonych wzięty wszystkie twoje zbawienne zamiary, wspierać będzie tym duchem obywatelstwa, który ciebie zagrzewa. Zostają izbie prawodawczej wskazane przez ciebie ważne do skutecznienia ustawy, roztropność i cnota wiem, że obradom ich towarzyszyć będą, a jeżeliby uniesieni zapalem lub źle zrozumianą gorliwością, porywczą, a mniey zbawienną dla kraju uchwalili ustawę, w ten czas na mocy konstytucyi naszej, senat złączy się z tobą, i sankcyi im swojej odmówi: lecz naród nowy, kółtujący pierwszych wolności owoców, wolny od ducha niezgody, zawziętości, pychy, nie znajdzie się w tym przypadku. Wzajemna między władzami rządowemi ufność, najsilniejszą jest pomyślności naszej rękoi, komyją, i któż bardziey godzien jest wzbudzać tę ufność. jak nieśmiertelny Washington.

Odpowiedź P. Jonathan Trumbull oratora izby niższej prezydentowi Washington „Reprezentanci i prawodawcy stanów zjednoczonych, czyli zastanawiają się uwagą, nad zagruntowaną już, i orężem i prawami wolnością swoją, czyli patrzą na pomyślność rzpltey przez iedność w narodzie, rozkrzewienie handlu, pomnożenie ludności, wszędzie znajdując powody do dziękczynienia Bogu, że opiekę swoją rozciąga nad nami, że nam dał konstytucyą broniącą nas i od gwałtów iednego, i od fwywoli

„wszystkich, że w wznośzącej się rzpltey postawił u stopy rządu meża, który cnotą, światłem i stałością swoją umie wyroki prawodawcze wykonywać, i przyzwoitą dla rządu utrzymać powagę. Było na świecie wiele narodów wolnych, mało w wolności spokojnych i szczęśliwych. Dla czego to? oto że ludzie wolni zazdrośni byli prawa rozkazywania, a mniey baczeni na powinności posłuszeństwa, że zapominali, iż jeżeli pierwszym jest wolności zaszczytem pisać sobie ustawy, pierwszą jest obywatela powinnością być ślepo ustawom tym posłusznym. Wszelkmo-cny, który w księgach wyroków swoich, po upłynieniu tylu wieków po wywroceniu tyłu mocarstw, początek i iestestwo rzpltey naszej późno przeznaczył, tę nam zostawił korzyść, iż błędy i nieszczęścia innych nam za naukę służą. Tych to błędów i nieszczęść staraliśmy się ustrzedz w ustawie rządu naszego. Ten to rząd nieprześcianem uważać za tarczę wolności i pewności naszej, iemu wierność, posłuszeństwo i obronę, poprzyśgamy przy każdym obrad otwarciu, z radośnym i rzewnym ferc naszych przeięciem. Wskazałeś już ciąg dalszych prac naszych; pilnie i roztropnie postępując starać się będziemy nie, zawieść ani dobra publicznego, ani twoich nadziei. Ty panie! stale wykonywaj to, co my roztropnie ustanowimy, małż ufność i miłość narodu, pokątne niech cie niezrażają szemrania, mierność i zazdrość mściły się potwarzą nad ludźmi wyższymi od siebie przymiotami i cnotą. *Likurg Aristides*, i wielki *Scipio* nie, uszli przed niemi, ale ią zawitydzali cnotą, równie i *Washington*, pokonać ią potrafi. W gronie prawodawców dzisiejszych, widzi wielu towarzyszy wypraw swoich wojennych, kiedyśmy razem za niepodległość naszą walczyli, chwalebne blizny zdobyli ich czoła. Byłeś nam wodzem w boju, bądź przewodnikiem w radzie. Bodayby nieba przedłużyły iak najdalej dni twoje dla dobra rzpltey, prawnicy nasi z użanowaniem patrząc na posąg, który obraz i czyny twoje przywozдить im na pamięć będzie, powiedzą z uczuciem *ille conditor rerum*.

Z Carogrodu d. 26. Listopada. P. Herbert poseł Turecki, częste miewa konferencye z ministerium tutejszym, względem skutecznienia artykułów pokoju; więźniów zabranych tak w potyczkach, iako też w Banacie liczą do 18,000. tych, lubo porta wydać rozkazała, ciężko jest atoli wydobyć kobiety powiększej części już w Seraiach zamknięte. Poseł Polski znajduje wielkie trudności w zawarciu traktatu handlowego z Portą, mianowicie zaś w pozwoleniu żeglugi na morzu czarnym, Porta odpowiada, iż Austrya i Moskwa, orężem sobie prawa tego nabyły, Polska zaś oświadczając się dla sprzymierzeńców swoich z neutralnością, domagać się o te korzyści nie może.

Z Bruxelli d. 2. Stycznia. Van der Noot znówu zamyśla na teatrze tutejszym grę swoją rozpocząć. Xiążę *Betrus Charost* mieniący się być potomkiem dawnych hrabiów Flandryi, stawia naczelną zbiegłość do francyi Brabanczyków. Rozzucił pilno pod swoim imieniem, w którym nieukontentowanych zapewnia o wsparciu od Francyi, same nawet stany zaprasza, ażeby się zim w Ryfel i Douay złączyły. *Gavan, Solares, Lamj*, i inni podobni, którzy nic do stracenia nie mają, łączą się z tym niespokojnym przywódcą; rząd atoli aż nadto silne ma sposoby do poskromienia zachwalców. Przed kilką dniami przyśli tu z zbrojowni Mechlińskiej znaczne działa i liczba wielka ręcznej broni, ale te wraz ku granicom francuzkim wyprowadzone zostały, dodają, iż 40,000. wojska Austriackiego zasłaniać ma granice nasze z strony francyi, 20,000. zostanie wewnątrz kraju dla utrzymania bezpieczeństwa. Dnia 27. Grudnia wyjechali ztąd do Wiednia z strony stanów hrabia *Baillet*, i P. *le Corbeffer*, zlecenie ich, jest oświadczyć cesarzowi, iż naród gorąco pragnie, aby wyrzuceni z najwyższej rady Brabantkiej pięciu konfiliarzy, znówu powróceni byli. Z Luksemburgu donoszą, iż przy *Paffendael* znaleziono podpułkownika Austriackiego P. *Neuforge* bez życia, wielkie jest podobieństwo, iż zamordowanym był, gdyż ciało jego kilkokrotnie jest zranione. Regiment *Bender* odebrał rozkaz być w gotowości ciągnięcia ku granicom francuzkim.

Z Koblenz dnia 3. Stycznia. Zapewniają tu, iż za pierwszym wtargnięciem do nas francuzów, generał *Bender* 20,000. wojska zakryć ma granice Trewirskie, dodają, iż wojsko Austriackie do 80,000. pomnożone będzie dla zaffronienia rzelszy niemieckiej przeciw wszelkim napaściom. Z innych mieysc nadeszły listy zapewniają przeciwnie, iż z strony francyi żadney zaczepki lekać się nienależy, i że systema P. de Breteuil ustanowienia we francyi dwóch izb (tak jak w Anglii, Polfcze i Ameryce) przyjętym zostanie, tym bowiem sposobem obydwie partye zbliżą się do siebie.

Cesarz oświadczył elektorowi naszemu, iż gdyby państwo Trewirskie miało być najechane od francuzów, a elektor przez dozwolenie kupienia się i uzbrajania emigrantów, żadney do tego nie dał przyczyny, cesarz w takowym przypadku elektorowi przyjdzie na pomoc, żeby atoli zapobiedz wszelkim nieporozumieniom, cesarz jako głowa rzelszy niemieckiej, żąda, aby w Niemczech podobne względem emigrantów francuzkich poczynione były rozporządzenia, jakie już są w państwach jego niderlandzkich.

Deklaracya kommissyi rzpltey skarbu kor: względem starostw i wszelkich królewszczyzn zawakowanych, aż do dnia 24. czerwca roku bieżącego, rozdaie się gratis przy dzisiejszej gazecie.

SUPPLEMENT

D O

GAZETY NARODOWEY I OBCEJ.

z WARSZAWY DNIA 21.

STYCZNIA ROKU 1792.

DEKLARACYA.

O sądach ziemiankich w Wielkim Księstwie Litt: Prawo dnia 3. Stycznia r. 1792. uchwalone.

Opisawszy prawem osobnym skład sądów ziemiankich, niżej in Codice spraw cywilnych i kryminalnych, według prawa na teraźniejszym seymie ustanowionego, widzicie będziemy przepisane temuż sądowi reguły i prawidła: Tym czasem dla wszystkich sądów ziemiankich w W. X. Litt: do pewnego postępowania, ordynacyą ustanawiamy następującą:

imo. Każdy sąd ziemianki do sądzania spraw swoiey iurydykcyi podległych, mieć będzie cztery rejestra: 1. Cywilny. 2. Summaryny. 3. Taktowy ordynaryny. 4. Taktowy extraordinaryny.

Do rejestru cywilnego, będą należeć te wszystkie sprawy, które dotąd po ziemstwach i grodach z opisu prawa mieściły się w rejestrze ordynarynym.

Do rejestru summarynego, wpisywane będą sprawy, które także według nauki prawa, tak w ziemstwach, iako też w grodach sądzone były z tegoż rejestru.

Do rejestru taktowego ordynarynego, należeć będą sprawy. 1. O zgwałcenie bezpieczeństwa sądu, i wszystkich osób na sądy ziemiankie przybyłych, nieinaczey jednak, tylko gdyby to zgwałcenie zdarzyło się w mieście, w którym trwa iurydykcyja. 2. O przestępstwa na seymikach, które prawo teraźniejszego seymu sądom ziemiankim rozpoznawać kazało. 3. Z oficyalistami sądowymi, z którymi sąd zleci instygatorowi swojemu o przestępstwa in officio prawem postępować. 4. Z palestrantami, plenipotentami, i woźnami, według prawa roku 1784. ieżliby tych strony o zdradę i niepilność skarżyły. 5. Sprawy urzędników exekwujących dekreta, ieżliby ci podczas exekucyi, lub expedyowania aktów ofobiscie pokrzywdzonymi zostali. 6. Sprawy nakoniec te wszystkie, które dotąd z rejestru incarceratorum sądzić się mogły.

Do rejestru extraordinarynego taktowego, nie inne będą należeć sprawy, tylko pure kryminalne z popełnionego zabójstwa wynikię, gdziekolwiek w okręgu i granicach iurydykcyi sądu ziemiankiego zdarzone, bez podciągania jednak spraw dyfferencyjnych, i innych wszelkich, które do osobnych rejestrów należą.

Wolanie tych rejestrów chcemy mieć taką koleją: Rejestr cywilny, porządkiem wpisów aż do odsądzenia sprawy oczewiście.

Potym rejestr summaryny, także porządkiem aż do przywołania wpisów iedney kadencyi sądowej.

Rejestr taktowy ordynaryny, wołać się może zawsze in traštu spraw, z pierwszych dwóch rejestrów sądzących się, bar-dziej jednak i koniecznie wołać się porządkiem wpisów powinien. Podczas sprawy oczewiście z rejestru cywilnego, lub summarynego przypadley.

Rejestr extraordinaryny taktowy, chcemy mieć wołany w każdym czasie, i podczas każdej sprawy z któregożkolwiek rejestru zawołaney, zaraz, skoro tylko będzie w tym rejestrze wpisany aktor, z którego sąd nie pierwey do sądzania spraw drugich zwracać się będzie, tylko po odsądzeniu wszystkich spraw w tym rejestrze znajdujących się. Do tego samego rejestru będą wpisywane sprawy kryminalne o zabójstwa, w czasie niebytności kadencyow zdarzone, na których sądzienie winien będzie urząd zieżdżać według prawa o sądzie ziemiankim zażłego.

3tio. Tak do rejestru cywilnego, iako też summarynego, może być ex identitate, łączona każda sprawa, bądź to z rejestru ordynarynego taktowego, bądź to z extraordinarynego; lecz przeciwnie nigdy z dwóch pierwszych, i pod żadnym pretextem łączona być nie może sprawa, do sprawy z rejestru taktowego ordynarynego i extraordinarynego sądzący się pod nieważnością dekretów, i pod karą na stronę i palestranta w konstytucyi roku 1784. opisaną. Reszta potym.

Z Paryża dnia 2, Stycznia.

Zgromadzenie Narodowe Prawodawcze.

Na sefii d. 27. grudnia. P. Amelot donosi: iż szacunek dobr narodowych przedanych i przedać się mających w 323. powiatach, wynosi 1,503,000,000. liwrow (ze wszystkim powiatów jest 545.) P. Francois de Neufchateau prezydentem obrany, P. Daverhoul vice prezydentem, P. Vergniaud wnosi projekt do ludu francuzkiego względem zewnętrznych i wewnętrznych okoliczności w teraźniejszym położeniu. Ten projekt zyskał pochwały, kazano go drukować, jednak w prawo nie zamieniono. Tegoż dnia na sefii wieczornej uchwalono: iż sala Z. N. wygodniey rozporządzone będzie. Na pomnienie marszałków Francuzkich w osobach PP. Rochambeau i Lukner żezwolono. Deputacya wojskowa składa relacyą o przygotowaniu naszym do wojny. Więcej 70. fortec dobrze opatrzonych okrywaia granice nasze od Flandryi aż do końca Alzacyi; 130,000. woyska gotowego; artyllerya niezliczona, magazyny pełne żywności i ammunicyi, 19. millionow funtow prochu, 3,000. koni przygotowanych do ciągnięcia artylleryi polowej; to wszystko zabezpiecza wspomnioną granicę. Strona południowa, równie jak brzegi od morza, lubo nie są w tak potężnym położeniu, jednak dostatecznie od wszelkiej napaści obronią. Ogólny stan sily naszej tak był podany. Na granicach 10,000. sztuk armat, 6. millionów kul, 126,000. nowey broni w magazynach, 250,000. woyska, nie rachuiąc w nie polikowego, 54. bataliony gwardyi narodowej, które jeszcze departamenta dostarczyć mają. Te sposoby do obrony (mówił donoszący) mogą nas za pomocą patryotyzmu i zapalu naszego, przeciwko zaczepkom całej europy ochronić, choćby nawet wszystkie mocarstwa przeciwko nam sprzyściły się. Ten rapport drukować i do 83. departamentow rozestłać kazano.

Na sefii d. 28. Departament paryża żąda, ażeby universitas paryzka zniesiona została, a na miejsce jej szkoły pierwsze (ecoles primaires) założone były. Uchwalono, iż żaden pensyonowany, lub wierzyciel skarbu, nie odbierze zapłaty, jeżeli nie okaże zaświadczenia, iż w królestwie znajduje się. Z pod takowego zaświadczenia wyłączeni są, ciało prawodawcze, król, ministrowie, administratorowie, i wszyscy urzędnicy publiczni, którzy o czewieście obowiązków swoich pilnować muszą; tudzież ci, którzy w ofadach mieszkaia, i wszyscy francuzi, którzy przed rokiem 1789. w obcych krajach osiedli. Minister interesow zagranicznych imieniem króla donosi, iż elektor Trewirski oświadczył P. Vergennes posłowi Francuzkiemu, jako nie zażyczył na uczynione jemu zarzuty, iż żadne zbrojne zgromadzenie w krajach jego miejsca nie ma, iż względem emigrantów prawa tylko gościnności wypełnia, i że nowe środki przedsięwzięcie, dla okazania królowi uszanowania i powolności swojej. Teraz król oczekuje odpisu tegoż elektora na list wyznaczający dzień 15. stycznia za koniec zgromadzeń emigrantów. Po czym, minister interesow zagranicznych, składa listę wydatków w r. 1791. w departamencie interesow wewnętrznych, którym za-wiadywał. Te wydatki wynoszą 582. milliony. W r. 1792. wyniosą około 400. millionów.

Na sefii dnia 29. która sławna będzie w dziejach francuzkich, przez porządek i spokojność, które przewodziły ważnym obradom, nay-przod uchwalono: iż gdy przychod w miesiącu listopadzie uczynił 30. millionow, a wydatki 48. millionow, przeto kassa nadzwyczajnych przychodow, wniesie do skarbu brakuiące 18. millionow, tudzież 13,300,000. liwra na nadzwyczajne kofsta tego miesiąca. Imieniem ministra wojennego zadano 20. millionow potrzebnych na bliską wyprawę wojenną. Tu P. Brissot miał mowę, mnię napelnioną deklamacyami niż zwyczajnie, w której dowodził konieczną potrzebę wojny. Przebiegajacya polityczna państw europejskich, okazywał, iż mało od każdego lekac się mamy, a gdy z kolei przyszedł do Polski, rzekł: "Sprawa wolności łączy Francyzę i Pol-

„nie, lubo przedzielone rozległymi kraiami, jednak nie rozłączają nigdy interessu i oręza swego, &c.“ Zakończył następującym projektem. 1. Z. N. potwierdza notyfikacją uczynioną przez króla elektorowi Trewirskiemu, i innym książętom, i uchwała, iż gdy d. 15. stycznia zgromadzenia emigrantów rozproszone nie będą, ciż książęta, za nieprzyjaciół francji uznani zostaną. 2. Ministrowi wojennemu będzie dano 20,000,000. liwrow, z których użytku co dwa tygodnie rachunek złoży. 3. Deputacye przyniosą za tydzień relacyę, względem oskarżenia o zdradę oyczyzny książąt francuzkich. 4. Król prozonym będzie, ażeby posłom, szwedzkiemu i moskiewskiemu z francji wyjechać naznaczył, a dworom ich oświadczył, iż pomoc, którą dają buntownikom francuzkim, za postępki nieprzyjacielskie, przez naród francuzki uznana będzie. 5. Jednak obywatele rosyjscy i szwedzcy znajdujący się we francji, mogą w niej zostać pod opieką prawa. 6. Król prozonym będzie, ażeby żądał satysfakcyi od hiszpanii, za obrażające wyrazy zawarte w iey odpowiedzi, na żądany posilek przez obywatelów St. Domingo, tudzież względem prześladowania francuzów zamieszkałych w hiszpanii. 7. Król wstawi się do cesarza, ażeby ten zakazał zgromadzenia emigrantów w niemczech. Także cesarz rekwirowany będzie, ażeby liczbę wojska swego w niderlandach umniejszył. 8. Minister interesów zagranicznych składać ma co tydzień relacyę o swoim departamencie. Deputacya dyplomatyczna rozstrząśnie traktaty między francją, rosyją, hiszpanią, niemcami i szwecyą, i wniesie odmiany, których nowa rzeczy polita-wa wymaga. Mowę i projekt P. Brissot drukować kazano. Po czym zabral głos ten, który najwięcej ziednał pochwał, który był ich godzien, i który pierwszy raz od otwarcia Z. N., usprawiedliwił przecież wysoką opinię, którą dawniej ziednał jego talenta, to jest P. Condorcet, w mowie równie wymownej jak gruntownej, o koniecznej potrzebie jedności i harmonii między dwiema władzami, bez których ściśłego zjednoczenia, wszelkie środki przedsięwzięte, dla przerażenia nieprzyjaciół zewnętrznych i wewnętrznych, próżnemi stałyby się, i ściągłyby tylko wtył dla ludu francuzkiego. Po swojej mowie P. Condorcet wniósł projekt manifestu, czyli deklaracyi uroczystej do wszystkich mocarstw, dla przełożenia im zadania i polityki francji odrodzonej. Ten projekt przyjęty został z zapalem. Za wnioskiem P. Dumas uchwalono, iż ten manifest nieodwłocznie królowi przez deputacyę 24. posłom poniesiony będzie, iż na wszystkie języki europejskie przetłumaczony, do 83. departamentów, i do całego wojska posłany zostanie, a po d. 15. stycznia, wszystkim mocarstwom europejskim rozdany być ma. Ministrowi wojennemu 20. millionów wyliczyć kazano.

Na sefii d. 30. doniesiono: iż król deputacyi, która mu poniosła manifest wczoraj przyjęty, odpowiedział: „Z. N. pewna być może, iż po waga narodu zawsze utrzymywana będzie.“ Deputacya skarbową podaje etat, podług którego, wszystkie zwyczajne i nadzwyczajne wydatki na r. 1792. wyniosła sumę 774. millionów; przychód zaś ogólny wyniesie 530. millionów, a zatem deficit 244. millionów, na ten rok będzie. Koszta na przygotowania wojenne, i na posilki do St. Domingo wysłane te wydatki tak znacznemi czynią. List od prezydenta Strażburskiego czytano, który donosi, iż emigranci francuzcy znajdujący się w Brisgau, odebrali rozkaz we 48. godzinach z kraju wynieść się, tudzież iż miasta Worms i Spire emigrantom ziemię swoją opuścić kazali.

Na sefii d. 31. Minister interesów zagranicznych oznajmuje: iż książę Kaunitz oświadczył posłowi Francuzkiemu w Wiedniu, że cesarz da posilek elektorowi Trewirskiemu, jeżeli Francuzi do kraju jego wpadną. Minister interesów wewnętrznych oddaje prezydentowi następujący list króla: „W Paryżu d. 31. Grudnia. Rozkazalem ministrowi interesów zagranicznych, ażeby urzędową deklaracyę cesarza Wpanu komunikował. Wielkie ona we mnie sprawiła zadziwienie. Polegałem na przyjaźni dwóch aliantów, i jeszcze nie moge wierzyć, ażeby cesarz odmienił swoy sposób myślenia. Może mu doniesiono o fałszywych uczynkach, może myślał, iż elektor Trewirski rekwizycyi mojej powolnym stał się. Odpisałem mu, iż nie niesłusznego od elektora nie wyciągam, i że francya żąda zachowania z nim pokoju. Oznajmiłem mu także o tym co Z. N. uchwalilo względem zgromadzeń Brabanczyków, ale oraz oświadczam mu, iż jeżeli elektor Trewirski d. 15. stycznia nie rozproszy zbiorów emigrantów, mnie nie wstrzymać nie zdoła, ażeby od Z. N. nie żądał mocą oręza elektora do tego przymusić. Jeżeli to oświadczenie nie będzie miało skutku, którego mam prawo oczekiwać, wtedy całej europe przełożę słuszność sprawy naszej: lud francuzki wesprze ją mężstwem swoim, i lud francuzki zobaczy, iż ja innego interessu nie mam jak dobro jego, i że staranie dla utrzymania powagi jego mam za najpierwszą powinność moją.“ Podpisano Ludwik. Ten list ziednał najszybciej oklaski. Uchwalono dekret zakazujący wywóz furazów za granicę.

Na sefii d. 1. stycznia uchwalono, iż przeciwko Ludwikowi Franciszkowi - Stanisławowi - Xaweremu - Karolowi - Filipowi, i Ludwikowi - Józefowi, książętom francuzkim (hrabiom de Provence, d'Artois, i książęciu de Condé) tudzież przeciwko Calonne dawniej ministrowi skarbowemu la Queuille starszemu, i Riquetti młodszemu, dawniej posłom zgromadzenia konstytucyjnego oskarżenie ma miejsce.

Z Wiednia d. 31. Grudnia. Głoszą tu, iż cesarz w przyszłym miesiącu Wrześniu, arcyksięcia Franciszka za współ regenta monarchii Austriackiej przypoblić ma. Dodać, iż tenże arcyksiążę wkrótce królem Rzymskim obrany będzie. Koronacya cesarzowy na królestwo Węgierskie nastąpi w maju. W tych dniach celnicy odkryli na statku jednym na Dunaju zakazanych towarów jedwabnych za 80,000. złt. niemi: wszystkie te towary w rzekę wrzucono. Sekretarz gabinetowy P. Ginter za nieboszczkę ka cesarza na więzienie skazany, dziś uznany jest za niewinnego. Cesarz donosił stanom niderlandzkim, o zawartym z królem Pruskim traktacie.

Z Kolonii d. 2. stycznia. Książęta Francuscy opuszczają Koblenz i przenoszą się do Stavola, mówią, iż Francya w nadgródę uczynionych krzywd książętom Niemieckim, ma im ustąpić kraju aż po rzekę Sar w Alzacyi, i że rzeka ta, za granicę dwóch państw służyć ma; dodać także, iż król Szwedzki na początku marca ma być w Brukseli.

Z Londynu d. 30. Grudnia. Królestwo Ichmość z całą rodziną byli w przeszłą szrodę na operze w Coventgarden, książę de York siedział

między mężem i kiciem *de Galles*, radość i klaskania przytomnych z widzenia całej rodziny królewskiej zgromadzonej razem, były niewypowiedziane, i trwały bezprzeistanku. Ścisł ludu tak był nadzwyczajny, iż wiele znacznych osób biletów dostać nie mogły. Złodzieje korzystali z tłoku, który był przy wyładaniu i wyladaniu do karek; wielu damom zdarto dyamenty, które miały na głowie i szyi, kawalerowie zaś powracali do domów bez zegarków i worków.

Z Siewierza dnia 1. stycznia 1792. Urzędnicy ziemianie obywatele księstwa Siewierskiego obchodząc uroczystości epoki zjednoczenia swego z obywatelami państw rzpltey Polskiej prawem terniejszego seymu dokonana, zgromadzili się licznie w dzień nowego roku do miasta Siewierza, jako stolicy księstwa tego, gdzie po odprawionej na dzieńczynienie Bogu, wotywie i kazaniu przez X. *Świątkowskiego*, pisma s. i o. p. doktora, na uwielbienie uławy dnia 3. Maia przy setnym z armat biciu intonowane było *Te Deum* przez X. *Pruys*, Dziek: i Probosz: mieyscowego; po nabożeństwie zabral głos P. Franciszek *Badeni*, szamb: J. K. Mci zachęcając zgromadzonych obywateli do zaprzyjęcia wierności i obrony konstytucyi Polskiej 3. Maia. Po wykonanej przysiędze za przewodnictwem P. *Badeniego*, wszyscy przytomni obywatele udali się do tegoż na obiad, gdzie w pośród okrzyków radości, i odgłosu armat, spełniane były zdrowia J. K. Mci, stanów seymniących, Marzałków konfederacyi, n. konstytucyi, zjednoczenia narodu i t. d.

Wypis z listu pisanego z Łomży, dnia 17. stycznia do autorów gazety narodowej.

Nim opiszę Wpanom, co w przeszłym roku i co dziś uroczystości w mieście tuteyzłym, na zieżdzie kilku tysięcy obywatelstwa, z okoliczności aniwersarza narodzin J. K. Mci nastąpiło, tym czałem donoszę, iż w kościele farnym tuteyzłym zaszła uroczysta przysięga na ustawę rządową 3. Maia, wykonana przez urzędników, kommissarzów cywilno-wojskowych, obywatelów stanu szlacheckiego i mieyskiego, oraz duchowieństwo mieyscowe na czele mające X. *Kraiewskiego* kan: kat: *Płock*: officyała *Łomżyń*: Po przysiędze ułożono list do J. K. Mci, z rekognicyą i uwielbieniem konstytucyi, licznymi podpisami stwierdzony, za przewodnictwem P. *Ska-rzyńskiego* podkom: *Łomżyń*: kawal: ord: s. *Stanisława*..... M. *Czarnek*, kommissarz cywilno-wojskowy ziemi *Łom*: kawaler order: s. *Stanisława*.

DONIESIENIA z WARSZAWY.

DNIA 21. STYCZNIA 1792. ROKU.

Kancellarya seymowa rekwirowana o wypisanie błędów zaszłych w wydanym kalendarzyku narodowym i obcy, dać odpowiedź, iż będą zatrudniona ważnietzemi z obowiązku swego robotami, niewydolnaya żądanej dla wydawcy rzeczonoego kalendarzka uczynić przysięgi.

W kłiegnarni *Gröllowskiej* w marywili pod Nrem 475. w sali nad bramą, znajdują się następujące książki: Saxi — Christophori — Onomasticum litterarium, five Nomenclator historico — criticus, praestantissimorum omnis aetatis, populi, artiumque formulae scriptorum. Idem Monumentorum maxime Illustrum ab orbe condito usque ad saeculi, quod vivimus, tempora. Tomi VII. in 8. major. Traj. ad Rhen. 775. 790. fl. 175. Alciphronis Rhetoris, Epistolae graecae & latinae, ad editionem S. Bergleri accuratissime impressae. 8. Traj. ad Rhen. 791. f. 5. Almeria Belmore, a Novel in a Series of Lettres, written bey a Lady. 8. Lond. 791. br. f. 5. gr. 15. Memoirs of the Life and gallant Exploits of the old Highlander, Serjeant Donald Macleod, who having returned, wounded, with the Corps of General Wolf from Quebec. Was admitted an out — pensioner of Chelsea Hospital, in 1759. and is now in the 103 year of his age. 8. Lond. 791. br. f. 2. gr. 15. Legs d'un Philosophe mourant aux contemporains politiques II. Tomes, comprenant: 1) de la Philosophie & des Philosophes. 2) de l'Amour & de la Jalousie. 3) des Proiets. 4) de l'Agriculture. 5) du Commerce & du Luxe. 6) Essai sur les Passions. 7) Essai sur l'Education. 8) Essai sur les Plaisirs. 9) Essai sur la Negociation in 8. a Berne br. f. 12.

W przeszłą szrodę w pałacu rzpltey *Krajskich* zwanym, wyciągnięte są w Loteryi krajowej następujące numery: 53. 67. 1. 54. 49. przyszłe ciągnięcie będzie dnia 1. Lutego.